

Ochrana proti aktům VS ČR – aplikace správního řádu a soudního řádu správního

Faisal Husseini, Masarykova univerzita

I. Úvod

V našem prostředí tradičně působila možnost či myšlenka aplikace předpisů upravujících správní řízení, resp. předpisů upravujících přezkum v rámci správního soudnictví na postavení osob ve výkonu trestu odnětí svobody poněkud exoticky. Pokud se podíváme do starší odborné literatury, nelze k dané věci dohledat prakticky ničeho.

Např. dodnes inspirativní Slovník veřejného práva Československého pojem vězeňství pojímá pouze v ohledech penologických, trestněprávních, organizačních či služebních – pokud zmiňuje některé „nároky“ vězňů činí tak spíše z hlediska vnitřních předpisů Ministerstva spravedlnosti, nikoli však optikou veřejných subjektivních práv apod.¹ Je možné zmínit, že danou otázkou se nezabýval ani prvorepublikový Nejvyšší správní soud.² Problematice vězeňství v rámci veřejné správy se, kromě zmínek o kompetencích Ministerstva spravedlnosti, nevěnovali ani tak renomovaní autoři jako Weyr, Hoetzel, Laštovka či Pošvář.³ Ani později se příslušné úvahy neobjevovaly – zde lze odkázat na dobový komentář k zákonu č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, který vztah „vezeňské služby“ a odouzeného pojímal spíše v rovině do určité míry militarizovaného vztahu „nápravné výchovy“.⁴ V podstatě první relevantní odbornou úvahu v námi zvažovaném smyslu představuje zřejmě až stať V. Mikuleho a O. Novotného z roku 1998.⁵

Ještě v současné době se nejedná o myšlenku, která by byla přijímána takřikajíc automaticky a přestože lze sledovat jistou poměrně čitelnou „judikatorní trajektorii“ a alespoň do jisté míry odhadovat budoucí vývoj judikatury, je stále mnoho věcí v daném směru poměrně nejasných.

Na tomto místě se však budeme věnovat právě argumentům a úvahám, které myšlenku aplikovatelnosti zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „soudní řád správní“ či „s. ř. s.“) podporují (s tím pochopitelně souvisí celé instrumentárium, které předmětné procesní předpisy nabízejí jakožto „prostředky ochrany“ proti aktům správního orgánu). Zároveň předesílám, že je možné optiku, kterou na věc nahlížíme, obrátit –

¹ Viz TISCHLER, F. in *Slovník veřejného práva Československého*. Sv. V. Brno: Rovnost, 1948, s. 176 a násl.

² Srov. RÁDL, Z. *Nejvyšší správní soud. Komentář*. Praha: Československý kompas, 1933.

³ Viz WEYR, F. *Československé právo správní, část obecná (organizace veřejné správy a řízení správní)*. Brno: Čes. akadem. spolek Právnick. 1922; HOETZEL, J. *Československé správní právo*. 2. vydání, Praha: Melantrich, 1937; POŠVÁŘ, J. *Správní právo. Výtah ze zvláštní části*. Brno: ČSAS Právnick, 1947; LAŠTOVKA, K. *Československé správní právo, část zvláštní*. I. díl. Praha: Melantrich, 1936 (problematice vězeňství se K. Laštovka zřejmě nehodlal věnovat ani ve druhém díle dané práce, který však již nevyšel – viz Hendrych, D. in HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 30).

⁴ LUKEŠ, Z. a kol. *Československé správní právo*. Praha: Panorama, 1981; REGENT, M., TOLAR, J. *Zákon o výkonu trestu odnětí svobody*. Praha: Orbis, 1966.

⁵ MIKULE, V., NOVOTNÝ, O. *Vězeňství a právo*. Právní rozhledy, 1998, č. 6, s. 291-296.

tedy ne, proč by se správní řád na problematiku výkonu trestu měl vztahovat, ale proč by se vlastně vztahovat neměl: domnívám se totiž, že vztah mezi odsouzeným a Vězeňskou službou (jeho jednotlivé aspekty) lze podřadit standardní správněprávní kategorie – pro opačné pojetí by totiž bylo nutné najít taková specifika, která tuto oblast z (klasických) správněprávních vztahů vylučují; pro to však nenacházím přesvědčivých strukturálních důvodů a argumentů.

II. Aplikovatelnost správního řádu

Klíčovým z hlediska tohoto příspěvku je ustanovení § 76 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „ZVTOS“), který stanoví, že „*na řízení podle tohoto zákona se nevztahuje správní řád*“. V tomto směru si lze klást otázku, zda se tato výluka vztahuje či měla vztahovat jen na (relativně) formalizovaná řízení dle ZVTOS (např. při rozhodování o nákladech řízení či řízení kázeňské – viz § 35 a § 46 a násl. ZVTOS) nebo na komplexní postupy dle ZVTOS („rozhodování“ o vydání balíčku, donucovací zákroky, nejrůznější režimová opatření, „pokyny a příkazy“ VS apod.). Lze mít za to, že většinově dané ustanovení bylo chápáno tak, že se obecný předpis o správním řízení na postupy dle ZVTOS subsidiárně nepoužije vůbec. Domnívám se, že tato výluka je po přijetí nového správního řádu překonaná.

Nový správní řád je především předpisem, jehož předmět úpravy je velmi široký a má ambici obsáhnout prakticky veškerou činnost orgánů veřejné správy v oblasti veřejné správy.⁶ Kromě širokého vymezení předmětu úpravy je třeba brát v úvahu zejména § 177 odst. 1 SR⁷ a § 180 SR.⁸ Na to navazující § 1 odst. 2, obsahující klasickou zásadu subsidiarity, dále rozvádí, že „*tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup*.“ Předmět úpravy nového správního řádu (nejen formální správní řízení, ale i postupy další) je širší než správního řádu dřívějšího; správní řád rovněž, např. v důsledku svého ustanovení § 180, proniká do oblastí činnosti veřejné správy, které dříve nebyly na zákonné bázi upraveny buď vůbec, nebo byly upraveny nedostatečně.

Vězeňská služba přitom představuje dle § 1 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky (dále také jen „VězSI“) mj. správní orgán (resp. starší terminologií správní úřad).⁹ Je sice možné namítnout, že to není její jediná charakteristika, že představuje mj. i „ozbrojený bezpečnostní sbor“¹⁰; to ale na věci v zásadě nic nemění: i z důvodů, které budou blíže zmíněny níže (např.

⁶ § 1 odst. 1 správního řádu: Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávních celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen "správní orgán").

⁷ Základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 se použijí při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje.

⁸ (1) Tam, kde se podle dosavadních právních předpisů postupuje ve správním řízení tak, že správní orgány vydávají rozhodnutí, aniž tyto předpisy řízení v celém rozsahu upravují, postupují v otázkách, jejichž řešení je nezbytné, podle tohoto zákona včetně části druhé.

(2) Pro případ, že podle dosavadních právních předpisů postupují správní orgány v řízení, jehož cílem není vydání rozhodnutí, aniž tyto předpisy řízení v celém rozsahu upravují, postupují v otázkách, jejichž řešení je nezbytné a které nelze podle těchto předpisů řešit, podle části čtvrté tohoto zákona.

⁹ Vězeňská služba je správním úřadem a účetní jednotkou.

¹⁰ Srov. MATES, P. in MATES, P., ŠKODA, J., VAVERA, F. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer, 2011, s. 28.

zásada legality výkonu veřejné moci, záruky ochrany práv dotčených osob apod.) je třeba za rozhodnou z těchto dvou „janusovských“ tváří Vězeňské služby brát právě její „tvář“ správního orgánu.

Již zmiňovaní Mikule a Novotný akcentovali postavení věznice jakožto zařízení státní správy; rovněž recentní judikatura stojí na názoru, že Vězeňská služba při zajišťování výkonu trestu působí jako správní orgán. Zde lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále také jen „NSS“) ze dne 21. 2. 2012, č.j. 8 As 53/2011-73: v bodě 16 svého rozsudku označuje Vězeňskou službu jako správní úřad. Tento náhled byl potvrzen i některými dalšími rozhodnutími NSS. V nich NSS uvedl např. to, že Vězeňská služba ve věci (např. žádost žalobce – odsouzeného směřující vůči VS) vystupovala jako správní orgán (a že jako správní orgán vystupuje vůči osobám ve výkonu trestu obecně) a její činnost lze považovat za výkon veřejné správy¹¹ (lze tak konstatovat, že NSS tímto akcentoval postavení Vězeňské služby jako „klasického“ správního orgánu, to bez ohledu na to, že tento pohled nelze považovat za „tradiční“; domnívám se, že se jedná o zásadní odklon od pojmání Vězeňské služby jakožto uniformovaného „ozbrojeného bezpečnostního sboru“, určité vojenské, represivní organizace, směrem k civilnějšímu pojetí, kde odsouzený není jakousi „bezsubjektní součástí“).

Jen na okraj poznamenávám, že již to, že ZVTOS aplikaci správního řádu vylučuje, dává jasně najevo, že se mezi odsouzeným a Vězeňskou službou jedná o vztah správněprávní. Rovněž veřejný ochránce práv od počátku, na základě výslovného znění zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv prováděl šetření ve věci činnosti Vězeňské služby jakožto činnosti správní, na což reagovala i doktrína.¹²

V rámci zde předestřených úvah přitom má důležité místo pojem správního řízení (tedy formálního správního řízení), které je upraveno v části druhé a třetí správního řádu. V tomto smyslu je správním řízením dle § 9 správního řádu postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby, nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá.¹³ Pojem správního řízení, stejně jako správního rozhodnutí, je třeba vykládat materiálně.¹⁴

Správní rozhodnutí přitom je výsledkem správního řízení ve shora vymezeném smyslu. Správními rozhodnutími tedy rozumíme „správní akty (jednostranné správní úkony), které jsou výrazem (konstitutivní) rozhodovací činnosti orgánů veřejné správy o právech a povinnostech určitého konkrétního subjektu v postavení účastníka správního řízení nebo které taková sporná práva nebo povinnosti autoritativně osvědčují (deklarují)“.¹⁵ Je důležité opětovně zmínit také § 180 odst. 1 správního řádu. To vše má úzkou souvislost s ústavními požadavky na to, aby výkon veřejné moci byl upraven zákonem. Předmětné ustanovení představuje „nepřímou novelu právních předpisů platných a účinných k 1. 1. 2006, upravujících v tom či onom

¹¹ Kupř. rozsudek NSS ze dne 17. 5. 2012, č.j. 5 As 28/2012-30.

¹² „Špatnou správou“ bude ovšem např. i porušování práv odsouzených, nacházejících se ve výkonu trestu odnětí svobody (...) příslušníkem Vězeňské služby.“ SLÁDEČEK, V. *Zákon o veřejném ochránci práv*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2000, s. 22.

¹³ K vymezení správního řízení též VOPÁLKA V. in HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 7. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 368.

¹⁴ Srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2002, sp. zn. IV. ÚS 233/02 (U 30/27 SbNU 337).

¹⁵ KADEČKA S. in SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 192.

rozsahu a v té či oné podobě speciální správní řízení“.¹⁶ „Účelem tohoto ustanovení je v maximálním možném rozsahu sjednotit procesní úpravu správního řízení a současně (ve spojení s § 1 odst. 2 a § 177) upravit vztah nového správního řádu k právním předpisům, které upravovaly a upravují správní řízení a nabyly účinnosti před 1. 1. 2006.“¹⁷ Toto ustanovení tedy komplexně doplňuje zásadu subsidiarity správního řádu.

Postavení Vězeňské služby jako správního orgánu již bylo zmíněno výše. Lze shrnout, že se tedy jedná o orgán moci výkonné, pro nějž postup podle správního řádu náleží do jeho pravomoci a působnosti stanovené zákonem.¹⁸ V souladu s V. Mikulem a O. Novotným lze tedy říci, že se vazba i trest vykonávají ve věznicích, které jsou zařízeními státní správy a jejichž správa (včetně právního postavení osob vzatých do vazby a osob odsouzených) je upravena předpisy práva správního.^{19 20}

Přitom s ohledem na závěry Ústavního soudu vyslovené v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 32/08 ze dne 29. 9. 2010 (N 204/58 SbNU 809; 341/2010 Sb.)²¹ se domnívám, že kázeňské řízení je správním řízením ve smyslu § 9 správního řádu, Vězeňská služba v kázeňském řízení vystupuje jako správní orgán a správní řád je z logiky věci subsidiárně aplikovatelný na postup Vězeňské služby v rámci kázeňského řízení dle ZVTOS. Na okraj dodávám, že disciplinární správní delikty, resp. rozhodnutí o nich (tedy i kázeňské přestupky ve výkonu trestu odnětí svobody, potažmo rozhodnutí o nich) představují správní rozhodnutí, která lze stavět na roveň přestupkům, resp. rozhodnutím o přestupcích, u nichž není o jejich charakteru jakožto správních rozhodnutí a o subsidiární aplikaci správního řádu pochyb (tomu nasvědčuje i judikatura, jako např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2007, č.j. 1 As 20/2006-51).²²

Ve smyslu shora uvedeného se tedy domnívám, že výluka dle § 76 odst. 1 ZVTOS je překonaná a v současnosti neaplikovatelná. Kázeňské řízení lze totiž dle mého názoru akceptovat jako formální správní řízení. V kázeňském řízení totiž Vězeňská služba vydává rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, jímž se „zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby“. Modifikuje se např. právo na přijetí počtu balíčků v kalendářním roce, pokutou až do výše 1000 Kč se zasahuje do majetkových poměrů odsouzeného, lze konstatovat propadnutí věci, popř. rozhodnout mj. o celodenním umístění do uzavřeného oddělení nebo o samovazbě. Tato rozhodnutí dle mého názoru rovněž odpovídají pojmu správního rozhodnutí, jak byl vymezen výše. V některých případech se jedná, s ohledem na osobní a majetkovou situaci odsouzených, o poměrně citelný zásah do jejich právní sféry.²³

¹⁶ VEDRAL, J. *Správní řád. Komentář*. Praha: BOVA POLYGON, 2006, s. 1033.

¹⁷ Tamtéž, s. 1033-1034.

¹⁸ Srov. SKULOVÁ, S. in SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 36.

¹⁹ MIKULE, V., NOVOTNÝ, O. *Vězeňství a právo*. Právní rozhledy, 1998, č. 6, s. 291-296.

²⁰ I dřívější ustanovení § 248 odst. 2 písm. f) o.s.ř. vlastně hovořilo o tom, že kázeňský trest odsouzenému ukládá „správní orgán“.

²¹ Tímto nálezem byl pro neústavnost zrušen § 76 odst. 6 ZVTOS vylučující většinu rozhodnutí vydaných v kázeňském řízení ze soudního přezkumu.

²² Ohledně podrobnějších úvah na dané téma si dovoluji odkázat na stať HUSSEINI, F. *Možnost subsidiární aplikace správního řádu na „správní řízení“ dle zákona o výkonu trestu odnětí svobody*. Správní právo, 2009, č. 7-8, s. 385-414.

²³ Domnívám se, že výše popsané závěry nejsou paradoxně popřeny ani jedním z mála publikovaných soudních rozhodnutí na dané či příbuzné téma, a to usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 11. 2006, č.j. 57 Ca 166/2006-14, rovněž publikované pod č. 1144/2007 Sb. NSS (v daném případě

(Je snad také možné dodat, že Krajský soud v Ostravě ve svém rozsudku ze dne 1. 11. 2007, č. j. 22 Ca 501/2006-35, publikovaném pod č. 1495/2008 Sb. NSS, dospěl k závěru, že disciplinární řízení vedené Českou lékařskou komorou je správním řízením ve smyslu § 180 odst. 1 správního řádu z roku 2004. Soud tedy ve věci obdobné, disciplinární, která byla nedostatečně upravená jinými právními předpisy, dospěl k závěru o nutnosti subsidiární aplikace správního řádu. I z tohoto pohledu není dle mého názoru na místě subsidiární aplikaci správního řádu na kázeňské řízení dle ZVTOS vylučovat.)

Pokud lze přitom uvažovat o subsidiaritě správního řádu v otázkách kázeňského řízení, jsem toho názoru, že to není vyloučeno ani v jiných „řízeních“ dle ZVTOS, v jejichž rámci dochází k „založení, změně nebo rušení práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby“; subsidiární aplikace základních zásad činnosti správních orgánů dle § 2 – 8 správního řádu na i na další „procesy“ dle ZVTOS je o to zřejmější.

III. Aplikace soudního řádu správního

Jak již bylo zmíněno výše, působila možnost soudního přezkumu aktů orgánů zajišťujících výkon trestu odnětí svobody vůči odsouzeným poměrně „exoticky“.

Určitou, byť omezenou možnost soudního přezkumu přinesl až ZVTOS dle kterého platilo, že *„[P]řezkoumání rozhodnutí o propadnutí nebo zabrání věci soudem se lze domáhat za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem, ve stejném rozsahu, v jakém je takový přezkum možný v řízení o přestupku“*. V § 52 odst. 4 tak ZVTOS odkazoval na úpravu správního soudnictví dle části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen o. s. ř.), resp. později na soudní řád správní. Ve zbytku však ZVTOS (§76 odst. 6) uváděl, že *„[N]estanoví-li tento zákon jinak, nepodléhají rozhodnutí vydaná v kázeňském řízení přezkoumání soudu“* (soudnímu přezkumu tedy z kázeňských trestů podléhalo právě jen vzpomenuuté propadnutí věci). Ve zbytku pak ZVTOS přezkum „rozhodnutí“ Vězeňské služby sice připustil (přičemž k řízení o žalobách konstruoval příslušnost okresních soudů), avšak toto ustanovení nikdy nemělo větší praktický význam a od nabytí účinnosti s. ř. s. nebylo soudy bráno v potaz.²⁴ K rošíření možností přezkumu dle s. ř. s. došlo v důsledku již citovaného nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 32/08.

S ohledem na popsanou rekapitulaci vývoje právní úpravy a judikatury, zejména na výslovnou možnost soudního přezkumu rozhodnutí o uložení kázeňských trestů, připuštění rozhodování správních soudů o jiných rozhodnutích Vězeňské služby, rozšíření záběru správního soudnictví v souvislosti s nabytím účinnosti s. ř. s. a na příslušnou „liberální“ judikaturu Nejvyššího správního soudu, lze snad říci, že

---

soud odmítl žalobu, kterou žalobce označil jako *„návrh na zahájení správního řízení o zrušení rozhodnutí žalovaného o nezařazení žalobce do rekvalifikačního kurzu v oboru zámečnick, konaného ve Věznici Plzeň“*). Pro své závěry přitom považují za důležité mj. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č.j. 6 A 25/2002-42, publikované pod č. 906/2006 Sb. NSS, popř. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, č.j. 8 As 47/2005-86, publikované pod č. 1764/2009 Sb. NSS.

²⁴ Ustanovení § 76 odst. 5 ZVTOS: *„K rozhodování o žalobách proti rozhodnutím Vězeňské služby je příslušný okresní soud, v jehož obvodu bylo napadené rozhodnutí vydáno.“*

výraznější ingerence soudů do problematiky výkonu trestu „visela ve vzduchu“. Jak tedy současná judikatura vypadá a co z ní plyne či budoucna může plynout?

III.1 Shrnutí obsahu vybraných rozhodnutí správních soudů

Shora byla vzpomínána především otázka výkonu trestu odnětí svobody; je však třeba vzít v potaz příbuznou problematiku výkonu vazby ve smyslu zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby (dále jen „VýkVaz“).²⁵ To také proto, že jedním z prvních rozhodnutí NSS, které bude dále analyzováno, byl rozsudek ze dne 21. 2. 2012, č.j. 8 As 53/2011-73, jímž NSS rozhodoval o kasační stížnosti stěžovatelky proti usnesení Krajského soudu v Plzni. Krajský soud odmítl žalobu stěžovatelky proti „rozhodnutí“, jímž stěžovatelce na její žádost nebyly věznicí vydány její doklady.

Ačkoli stěžovatelka nebyla úspěšná (z toho důvodu, že soudy dospěly k závěru, že předmětné rozhodnutí dosud ve skutečnosti nebylo vydáno a žaloba tak v tomto smyslu byla předčasná), dané rozhodnutí zajímavě vymezuje některé základní body: NSS v bodě 16 svého rozsudku označuje Vězeňskou službu jako správní úřad;²⁶ popisuje „algoritmus“ přezkumu podobných žalob v podobě potřeby posouzení, „zda v daném případě existuje nějaké subjektivní právo stěžovatelky, o kterém by mělo být rozhodnuto“; především však NSS konstatoval, že kdyby Vězeňská služba vydala na základě žádosti stěžovatelky příslušné (negativní) rozhodnutí, mohla by se stěžovatelka domáhat ochrany svých práv žalobou dle § 65 odst. 1 s. ř. s. (a to včetně tvrzení o nedostatečích odůvodnění předmětného rozhodnutí).²⁷

Dalším důležitým bodem bylo vymezení pasivně legitimovaného subjektu. NSS neakceptoval myšlenku, že by se jednalo o konkrétního zaměstnanec Vězeňské služby, který odmítl rozhodnutí vydat: ve smyslu § 69 s. ř. s. měla žalovaným být „Vězeňská služba, věznice Plzeň, nikoli vedoucí správního oddělení této věznice“.²⁸

NSS ostatně z obdobných východisek judikoval i v případě svého rozsudku ze dne 12. 1. 2012, č.j. 9 Aps 1/2011-93, které se již týkalo výkonu trestu odnětí svobody; přínos tohoto rozhodnutí spíše než v autoritativním konstatování konkrétních závěrů spočívá v jistých „naznačeních“ (NSS zde usnesení Městského soudu v Praze pouze rušil pro nepřezkoumatelnost).

V tomto případě brojil odsouzený proti svému zařazení na tzv. oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením (OZSTZ).²⁹ Žaloba směřovala proti rozhodnutí

²⁵ Případné rozdíly v hmotněprávních či procesněprávních aspektech obou režimů (z hlediska přezkumu příslušných aktů správními soudy) by si vyžádaly vlastní pojednání. Zde uvedené závěry však lze přiměřeně aplikovat na oba instituty. Jinak viz pozn. č. 3.

²⁶ NSS tak činí s odvoláním na již citovaný § 3 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, dle něhož je Vězeňská služba „správním úřadem a účetní jednotkou“.

²⁷ „Pokud by žádost žalobkyně byla zamítnuta, třeba neformálním sdělením s materiálními účinky proto, že vysvětlení důvodu žádosti žalobkyně nesdělila, postupovala by žalovaná chybně a nápravy by se žalobkyně mohla domáhat žalobou dle § 65 odst. 1 soudního řádu správního.“

²⁸ Ustanovení § 69 s. ř. s.: „Žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla.“

²⁹ Ustanovení § 8 odst. 3 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody (dále jen ŘVTOS): „V oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením se zpravidla ubytuje odsouzený, který v posledních pěti letech uprchl z vazby nebo z výkonu trestu, odsouzený, proti němuž bylo zahájeno trestní stíhání pro zvlášť závažný trestný čin spáchaný během výkonu vazby nebo výkonu trestu, a odsouzený, u něhož to vyžadují výjimečné okolnosti, například

ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., popř. vůči nezákonnému zásahu dle § 82 s. ř. s.³⁰ Městský soud žalobu odmítl, neboť zařazení odsouzeného na OZSTZ nemělo být rozhodnutím dle § 65 odst. 1 s. ř. s. a nemělo zasáhnout do hmotných práv či povinností žalobce.

NSS v citovaném rozsudku především vymezil předpoklady aktivní legitimace žalobce: ta je dána, pokud se jednostranný úkon orgánu veřejné moci výkonné v konkrétní věci závazně a autoritativně dotýká právní sféry žalobce.³¹ V dalším řízení byl městský soud zavázán k odůvodnění, zda se předmětný úkon může dotknout právní sféry žalobce a zhodnotit, zda jsou osoby umístěné na OZSTZ v jiném právním postavení než v případě „standardního“ výkonu trestu. Městský soud ostatně odmítl jako nepřípustnou i žalobu směřující proti nezákonnému zásahu, a to s odůvodněním, že odsouzenému byl ve smyslu § 85 s. ř. s. k dispozici jiný prostředek ochrany, který nebyl vyčerpán; mělo se jednat o možnost podnětu státnímu zastupitelství vykonávajícímu dozor.³² Pro případ, že by se městský soud v dalším řízení zabýval žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, měl dle NSS vyhodnotit, zda je na provedení dozoru státním zástupcem na základě podnětu právní nárok a zda to má význam z hlediska § 85 s. ř. s. Pro inspiraci ohledně těchto úvah NSS mj. odkázal na některá svá starší rozhodnutí.

Ačkoli tedy citované rozhodnutí na nadnesené otázky jednoznačně neodpovědělo, nepochybně zůstalo to, že se v daném případě jednalo o problematiku správní.³³ Rovněž příslušnost soudu byla mlčky akceptována – krajský soud, v jehož obvodu se nacházela dotčená věznice. Stranou tak již bylo ponecháno již zmíněné a kupodivu nikdy nenovelizované ustanovení § 76 odst. 5 ZVTOS, které je dnes v části zakládající věcnou a místní příslušnost okresních soudů již zcela obsoletní (vycházelo z tehdejší koncepce správního soudnictví dle části páté o. s. ř., konkrétně z tehdejšího § 246 odst. 3 o. s. ř.). Za podobně obsoletní lze považovat i ekvivalentní ustanovení § 23 odst. 7 VýkVaz.³⁴

Další rozhodnutí NSS v podobě rozsudku ze dne 27. 4. 2012, č.j. 5 As 33/2011-56, se týkalo žaloby proti rozhodnutí o nákladech výkonu vazby a trestu. Aniž by bylo třeba zabíhat do podrobností v podobě rozdílů mezi rozhodováním o těchto dvou odlišných kategoriích, lze říci, že již dřívější judikatura³⁵ výslovně konstatovala, že v případě rozhodnutí o výši nákladů (nikoli však o jejich základu) výkonu vazby se jedná o rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.; není přitom důvod považovat rozhodnutí o povinnosti uhradit náklady výkonu trestu za něco odlišného. S ohledem

---

hrozí-li z jeho strany vážné ohrožení bezpečnosti v případě úspěšného útěku, terorizování spoluodsouzených, vyhrožování personálu a jeho rodinám.“

³⁰ Žalovaným v daném případě byla Vězeňská služba ČR, Generální ředitelství; napadený akt vydal náměstek generálního ředitele VS ČR.

³¹ Viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 10. 2008, č.j. 8 As 47/2005-86 (č. 1764/2009 Sb. NSS).

³² Viz § 4 odst. 1 písm. b) a § 16a zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství a § 78 ZVTOS.

³³ Správněprávní, resp. správněvědní aspekt vězeňského práva ostatně zdůrazňovali již několikrát citovaní O. Novotný a V. Mikule.

³⁴ Dle tohoto ustanovení mj. platí, že „[O] stížnosti proti rozhodnutí, jímž byl uložen kázeňský trest pokuty, propadnutí věci nebo bylo uloženo ochranné opatření zabránění věci, rozhoduje podle zvláštního zákona okresní soud, v jehož obvodu se věznice nachází.“ Zde by soud dokonce měl rozhodovat o opravném prostředku proti nepravomocným rozhodnutím správních orgánů ve smyslu již zrušeného, resp. podstatně novelizovaného § 250l o. s. ř.

³⁵ Rozsudek NSS ze dne 27. 1. 2006, č.j. 8 Afs 145/2005-86 (č. 863/2006 Sb. NSS).

na zvláštní procesní režim předmětného rozhodování dle vyhlášky č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů je NSS toho názoru, že žalovaným v případě žaloby proti výši nákladů vazby i trestu je generální ředitel Vězeňské služby; v případě zpochybnění samotné povinnosti hradit náklady výkonu trestu je jím však přímo ředitel věznice. Podobně jako v dále zmíněných rozhodnutích je však zřejmé, že celá otázka byla vnímána jako správněprávní.

Z hlediska hlavního změření této statě je však zřejmě nejzajímavější níže uvedená judikatura pátého senátu NSS, která se týká rozhodnutí o kasačních stížnostech odsouzené proti usnesením Krajského soudu v Ostravě.³⁶ Tato odsouzená podala větší množství žalob proti rozhodnutím různých funkcionářů Věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Opava (zejména se jednalo o ředitele uvedené věznice). Krajský soud však všechny tyto žaloby paušálně odmítl, neboť dospěl k závěru, že napadené výsledky činnosti žalované (za kterou NSS považuje Vězeňskou službu ČR, Věznici a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava) není rozhodnutím podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Přitom krajský soud podotkl, že od takových rozhodnutí je třeba odlišovat jiné faktické pokyny či donucení a další výsledky činnosti orgánů veřejné moci, které však rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. nejsou. Krajský soud pak uzavřel, že právě o takový případ se v posuzovaných případech jednalo. Pro procesní i jiné vady NSS daná rozhodnutí zrušil a odmítl tak jejich poněkud zjednodušující závěry.

Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu lze vyvodit následující závěry: žalobkyně, která se domáhala ochrany svých veřejných subjektivních práv, nutně nebyla povinna výslovně určit, dle jakého ustanovení či dílu s. ř. s. bude soud její návrh posuzovat (viz rozsudek NSS ze dne 19. 10. 2006, č.j. 6 Aps 2/2005-60), zda tedy návrh směřoval např. proti rozhodnutí či proti nezákonnému zásahu. Jak totiž plyne z rozsudku NSS ze dne 9. 7. 2009, č.j. 7 Aps 2/2009-197, je pro účely určení žalobního typu třeba žalobu posuzovat podle jejího obsahu, přičemž pro soud je závazný petit žaloby. Případný rozpor mezi obsahem žaloby a petitem se měl krajský soud jakožto vadu nejprve pokusit odstranit postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. a v této fázi zjišťovat, zda žaloba směřuje proti rozhodnutí či zásahu a zda je možné v řízení pokračovat. Navíc bylo namístě primárně rozhodnout o návrhu žalobkyně o osvobození ods soudních poplatků a ustanovení advokáta (ten by mohl být žalobkyni nápomocen při odstranění vad podání).

V některých z rozebíraných rozhodnutí NSS znovu naznačil, jak vybrané akty Vězeňské služby posuzovat a do jaké kategorie je zařadit. Bylo přitom důležité, že NSS taktéž konstatoval, že *„věcný rozsah tří základních typů žalob v řízení podle s. ř. s. je nutno v pochybnostech vykládat tak, aby pokud možno každý úkon veřejné správy směřující vůči jednotlivci a zasahující do sféry jeho práv nebo povinností (...)*

---

³⁶ Zde analyzovanými rozhodnutími pátého senátu NSS jsou rozsudky ze dne 19. 4. 2012, č.j. 5 As 65/2012-44, č.j. 5 As 68/2012-38; ze dne 27. 4. 2012, č.j. 5 As 69/2012-35, č.j. 5 As 24/2012-44; ze dne 17. 5. 2012, č.j. 5 As 67/2012-37, č.j. 5 As 28/2012-30, č.j. 5 As 71/2012-38, č.j. 5 As 75/2012-36; ze dne 25. 5. 2012, č.j. 5 As 90/2012-27; ze dne 27. 5. 2012, č.j. 5 As 24/2012-44; ze dne 28. 5. 2012, č.j. 5 As 7/2012-33, č.j. 5 As 14/2012-35, č.j. 5 As 26/2012-29, č.j. 5 As 59/2012-30, č.j. 5 As 84/2012-35; ze dne 30. 5. 2012, č.j. 5 As 12/2012-33, č.j. 5 As 10/2012-27; ze dne 7. 6. 2012, č.j. 5 As 73/2012-40.

byl podroben účinné soudní kontrole“.³⁷ V některých případech NSS naznačil, jakých konkrétních veřejných subjektivních práv se dotčený akt Vězeňské služby mohl dotknout, že ve věci (např. žádostí žalobkyně) mohlo být vedeno Vězeňskou službou správní řízení, resp. že Vězeňská služba ve věci vystupovala jako správní orgán (a že jako správní orgán vystupuje vůči osobám ve výkonu trestu obecně) a její činnost lze považovat za výkon veřejné správy.³⁸ K těmto nosným tezím zmiňovaných rozhodnutí budou níže uvedeny některé procesně a hmotněprávní připomínky. V každém případě ale lze již nyní konstatovat, že NSS tímto akcentoval postavení Vězeňské služby jako „klasického“ správního orgánu, to bez ohledu na to, že tento pohled nelze považovat za „tradiční“; domnívám se, že se jedná o již výše zmíněný zásadní odklon od pojmání Vězeňské služby jakožto uniformovaného „ozbrojeného bezpečnostního sboru“,³⁹ určité vojenské, represivní organizace, směrem k civilnějšímu pojetí, kde odsouzený není také již zmiňovanou „bezsubjektivní součástí“.

III.2. „Žalovatelné“ akty

Dosud mizivé množství (zejména publikované) judikatury nedává jasnou odpověď na to, jaké akty (v širokém slova smyslu) Vězeňské služby je možné žalovat a zda se v konkrétních případech jedná o rozhodnutí, nezákonné zásahy či nečinnost. To ostatně konstatuje i ojedinělá odborná literatura na dané téma.⁴⁰

Z dané judikatury lze dovozovat, že ve správním soudnictví bude napadnutelné každé takové konání či opomenutí konat Vězeňské služby, které zasahuje do sféry práv nebo povinností odsouzeného (vazebně stíhaného). Je přitom třeba hledat veřejné subjektivní právo odsouzeného, které může být takovým aktem dotčeno. V našich podmínkách bude třeba taková veřejná subjektivní práva hledat zejména v hlavě druhé ZVTOS, ale také na mnoha jiných místech tohoto zákona či právního řádu obecně.

Inspiraci lze do jisté míry hledat např. v německé právní úpravě a judikatuře. Dle § 109 německého zákona o výkonu trestu odnětí svobody (StVollzG)⁴¹ je soudně napadnutelné každé opatření⁴² k úpravě jednotlivých záležitostí na poli výkonu

³⁷ Viz např. rozsudek NSS ze dne 17. 5. 2012, č.j. 5 As 67/2012-37 s odkazem na usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2010, č.j. 7 Aps 3/2008-98, (č. 2206/2011 Sb. NSS).

³⁸ Srov. kupř. rozsudek NSS ze dne 17. 5. 2012, č.j. 5 As 28/2012-30.

³⁹ Viz § 1 odst. 2 VězSl.

⁴⁰ KRUTINA, M., VALEŠ, F. *Krátký pohled do českého vězeňství a na prostředky ochrany práv odsouzených vězňených osob*. Bulletin advokacie, 10/2006, s. 36 a násl. Uvedení autoři např. konstatují, že „[A]bsence procesních norem, které by upravovaly postupy řízení aplikované Vězeňskou službou ČR, a s tím související nejasné vymezení forem individuálních správních aktů Vězeňské služby ČR a možnosti jejich přezkumu, zakládají vážnou právní nejistotu dotčených osob“.

⁴¹ Gesetz über den Vollzug der Freiheitsstrafe und der freiheitsentziehenden Maßregeln der Besserung und Sicherung (Strafvollzugsgesetz - StVollzG); Strafvollzugsgesetz vom 16. März 1976 (BGBl. I S. 581, 2088)

⁴² Pojem „opatření“ je zde širší než pojem správního aktu (*Verwaltungsakt*) dle § 35 německého správního řádu (VwVfG) a zahrnuje každé jednání instituce zajišťující výkon trestu, které má v jednotlivém případě vliv na utváření životních podmínek odsouzených. Zahrnuje tak i tzv. *Realakte* (které představují faktická jednání správních orgánů; vzdáleně by je bylo možné přirovnat k našim faktickým pokynům, bezprostředním zásahům apod., resp. aktům napadnutelným dle § 82 a násl. s. ř. s.) či jiné vrchnostenské jednání způsobilé zasáhnout dotčenou osobu v jejích právech. Příkladem může být i tykání odsouzenému, vytápění cel a určení teplot na celách, způsob předávání

trestu,⁴³ pokud žalobce tvrdí, že byl poškozen na svých právech.⁴⁴ Charakter takového opatření nemají např. různá vyjádření názorů, prostá poučení, napomenutí apod. Naopak jej mohou mít různé kategorizace odsouzeného (jakož i další opatření), pokud mají za následek bezprostřední ovlivnění životních podmínek odsouzeného ve výkonu trestu nebo zacházení s ním,⁴⁵ danými opatřeními jsou také zásahy do práva na korespondenci či přijímání balíčků, kontroly cel a prohlídky odsouzeného, lékařská vyšetření, odmítnutí nahlížení do zdravotní dokumentace, vyřazení ze zaměstnání, opatření týkající se vybavení cel, možnosti sledovat televizi, možnosti nosit vlastní oblečení, odsouzený má také právo stanovení programu zacházení atd.⁴⁶

Podobná je pak situace i v Rakousku. Při respektování specifického modelu rakouského správního soudnictví lze říci, že ve smyslu rakouského zákona o výkonu trestu odnětí svobody (StVG)⁴⁷ je soudně napadnutelný každý správní akt, který zasahuje do (veřejných) subjektivních práv odsouzeného.⁴⁸

Domnívám se, že by tomu tak mělo být i v podmínkách České republiky. Na základě citované judikatury by tak správní soudy měly připouštět soudní kontrolu úkonů veřejné správy v intencích vzpomínaných usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2010, č.j. 7 Aps 3/2008-98 (č. 2206/2011 Sb. NSS) a ze dne 21. 10. 2008, č.j. 8 As 47/2005-86 (č. 1764/2009 Sb. NSS), a to při zohlednění dalších požadavků zmíněných dále v tomto textu. Pojetí veřejných subjektivních práv by v tomto směru mělo být relativně široké (viz možná referenční kritéria dle § 2 ZVTOS samozřejmě při zohlednění omezení práv odsouzených dle § 27 ZVTOS a účelu trestu odnětí svobody).

Nemělo by tak zejména docházet k apriornímu odmítání žalob např. s ohledem na ustanovení § 3 odst. 2 ZVTOS, dle kterého je Vězeňská služba „oprávněna odsouzeným vydávat pokyny a příkazy“. Lze si samozřejmě jednoduše představit množinu takových forem působení na odsouzené, která ve smyslu rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 11. 2006, č.j. 57 Ca 166/2006-14 (č. 1144/2007 Sb. NSS) představuje pouhý „*projev ‚řízení‘ odsouzených individuálními pokyny a rozkazy Vězeňské služby v rámci právního vztahu nuceně založeného vykonatelným*

---

korespondence apod. Viz KAMANN, U., VOLCKART, B. in FEEST, J. a kol. *StVollzG. Kommentar zum Strafvollzugsgesetz*. 5. vydání. Neuwied: Luchterhand, 2006, s. 551.

⁴³ § 109 odst. 1 StVollzG: „*Gegen eine Maßnahme zur Regelung einzelner Angelegenheiten auf dem Gebiet des Strafvollzuges kann gerichtliche Entscheidung beantragt werden.*“

⁴⁴ § 109 odst. 1 StVollzG: „*Der Antrag auf gerichtliche Entscheidung ist nur zulässig, wenn der Antragsteller geltend macht, durch die Maßnahme oder ihre Ablehnung oder Unterlassung in seinen Rechten verletzt zu sein.*“

⁴⁵ Např. ovlivnění podmínek zacházení s odsouzeným při charakterizaci jako „teroristický násilník“, záznamy v osobních spisech mající za následek případné ovlivnění možnosti opustit věznici.

⁴⁶ Viz CALLIES, R.-P., MÜLLER-DIETZ, H. *Strafvollzugsgesetz*. 11. vydání. München: C. H. Beck, 2008, s. 527-528, s. 538 a násl. Srov. také ARLOTH, F. *Strafvollzugsgesetz. Kommentar*. 3. vydání. München: C. H. Beck, 2011, s. 422 a násl.: takovým opatřením může být také způsob oslovení odsouzeného, problematika klepání na dveře ložnice, přemístění odsouzeného atd. Obecná opatření jako např. podoba programu zacházení jako takového, vnitřní řád věznice apod. soudně napadnutelná nejsou.

⁴⁷ Bundesgesetz vom 26. März 1969 über den Vollzug der Freiheitsstrafen und der mit Freiheitsentziehung verbundenen vorbeugenden Maßnahmen (Strafvollzugsgesetz - StVG.); BGBl. Nr. 144/1969

⁴⁸ ZAGLER, W. *Strafvollzugsrecht. Eine Einführung*. Wien: Facultas Verlags- und Buchhandels AG, 2007, s. 51.

rozsudkem soudu o uložení trestu odnětí svobody“; to je dáno už tím, že Vězeňská služba vůči odsouzeným působí prakticky nepřetržitě, 24 hodin denně. Na druhou stranu i citovaný judikát připouští, že takovým projevem „řízení“ může být rozhodnuto o veřejném subjektivním právu odsouzeného a takový akt je pak přezkoumatelný dle s. ř. s.⁴⁹ V jistém směru lze danou situaci připodobnit k rozkazům vydávaným např. vojákům při výkonu služby, u nichž NSS, byť relativně zdrženlivě, připustil možnost soudního přezkumu.⁵⁰ V intencích citovaných rozhodnutí si lze představit, že soudně přezkoumatelný nebude (bez dalšího) např. pokyn odejít na oběd, „budíček“, příkaz k úklidu apod., na druhou stranu, modelově, porušení práva přijmout balíček dle § 24 ZVTOS zjevně do veřejného subjektivního práva zasáhnout může.⁵¹

Co se týká zařazení konkrétních soudně napadnutelných aktů Vězeňské služby pod jednotlivé žalobní typy, nejedná se o otázku zcela snadnou. Lze však vycházet např. z obecných kritérií zmíněných v citovaných rozhodnutích pátého senátu NSS. Ten naznačil, že použití poutacího opasku při eskortě lze považovat spíše za zásah ve smyslu § 82 s. ř. s.,⁵² stejně tak jako neposlání dopisu v rámci jednoho oddělení,⁵³ o nezákonný zásah či o nečinnost se mohlo jednat v případě nevydání potvrzení na žádost odsouzené,⁵⁴ rozhodnutím dle § 65 odst. 1 s. ř. s. naopak mohlo být nepovolení návštěvy kostela.⁵⁵

Mj. na základě výše zmíněného nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 32/08 přitom nelze zásadně pochybovat o tom, že rozhodnutí v kázeňském řízení lze považovat za (správní) rozhodnutí dle § 65 odst. 1 s. ř. s. Zákonodárce však novelizací ZVTOS provedenou zákonem č. 181/2011 Sb. některá rozhodnutí o uložení kázeňských trestů ze soudního přezkumu výslovně vyloučil (např. důtka). Lze tak považovat za jistý paradox, že soudnímu přezkumu nepodléhá kázeňský trest, jehož uložení může odsouzenému teoreticky zkomplikovat např. podmíněné propuštění, na druhou stranu by však soudnímu přezkumu zřejmě měl podléhat nezákonný zásah spočívající kupř. v tykání odsouzenému nebo jinému nevhodnému chování vůči němu.⁵⁶

---

⁴⁹ Právní věta citovaného rozsudku: „Působení na odsouzené ve výkonu trestu odnětí svobody prostřednictvím konkrétních pokynů a příkazů není rozhodováním o právech či povinnostech odsouzených v oblasti veřejné správy, nýbrž projevem ‚řízení‘ odsouzených individuálními pokyny a rozkazy Vězeňské služby v rámci právního vztahu nuceně založeného vykonatelným rozsudkem soudu o uložení trestu odnětí svobody. Pouze v případě, že by takovým aktem ‚řízení‘ bylo rozhodnuto i o veřejném subjektivním právu či povinnosti odsouzeného, vystupovala by v konkrétní věci Vězeňská služba či její složka jako správní orgán ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.“

⁵⁰ Viz např. rozsudek NSS ze dne 18. 8. 2011, č.j. 3 Ads 58/2011-61 (č. 2436/2011 Sb. NSS).

⁵¹ Např. i v SRN povinnost uposlechnout příkazů (*Anordnungen* – obdoba našich „pokynů a příkazů“) orgánů zajišťujících výkon trestu sama o sobě neznamená, že by se jednalo o akt, který není soudně přezkoumatelný. Viz např. ARLOTH, F. *Strafvollzugsgesetz*. Kommentar. 3. vydání. München: C. H. Beck, 2011, s. 340.

⁵² Rozsudek NSS ze dne 27. 4. 2012, č.j. 5 As 69/2012-35 či ze dne 17. 5. 2012, č.j. 5 As 67/2012-37.

⁵³ Srov. rozsudek NSS ze dne 25. 5. 2012, č.j. 5 As 90/2012-27.

⁵⁴ Srov. rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2012, č.j. 5 As 12/2012-33 či č.j. 5 As 14/2012-35.

⁵⁵ Srov. rozsudek NSS ze dne 17. 5. 2012, č.j. 5 As 75/2012-36; zde NSS také uvedl, že v dalším řízení bude muset krajský soud zvážit, zda o žádosti odsouzené mělo být vedeno „správní řízení“; jedná se tak o další přiblížení chápání Vězeňské služby jako klasického správního orgánu.

⁵⁶ Srov. možné veřejné subjektivní právo dle § 2 odst. 1 ZVTOS či § 6 VězSI.

IV. Závěr

Některé zde zmíněné otázky ještě nejsou zcela vyjasněné: co se týká subsidiarity správního řádu vůči ZVTOS, je otázkou, zda lze dovozovat subsidiaritu ustanovení o formálním správním řízení či pouze ustanovení o základních zásadách činnosti správních orgánů. Ohledně soudního přezkumu se naskýtají otázky např. pasivní legitimace, vyčerpání prostředků ochrany před podáním žaloby, dotčených hmotných a procesních práv apod. V obou případech snad ale lze konstatovat, že vyjasnění těchto problémů je možné do budoucna očekávat zejména v důsledku činnosti veřejného ochránce práv a rozhodovací činnosti správních soudů; byla také prolomena přinejmenším jistá „psychologická“ bariéra, na základě níž mohly být takové úvahy považovány za právně „heretické“.